

Kleurrijk en anders

Dat mag gezegd worden van

Bethje Muiket.

Bij haar liep ik op 2 januari in Uden het tuinpad op. Langs het pad ontwaarde ik gelijk waarvoor ik kwam. Het pad was niet heel lang maar het aantal mooie emailleerwerken niet gering zodat ik zeker wist dat ik bij het juiste adres was aangekomen.

Ik werd hartelijk verwelkomd door haar en Marc Marc, liefkozend door haar genoemd "mijn muze".

En zo blijkt het ook te zijn, hij is haar inspirator als ze het even niet meer weet en helpt met de technische uitvoering van haar werken. Maar zegt hij, ze bedenkt ze zelf!

Dit jaar wordt Bethje 86 jaar en eerlijk gezegd, daarvan emailleert ze nog geen 10 jaar. Voordat emailleren in haar leven kwam, was weven en schilderen haar passie. In haar huis staat nog steeds het weefgetouw dat ze tussendoor nog af en toe hanteert.

Aan de muur zie ik heel veel emailles en op tafel en in/op kasten grote en kleine 3d-emaille objecten. Eer ik met haar echt al het moois zou gaan bekijken, kreeg ik eerst koffie met een lekkere plak ontbijtkoek en vertelde ze mij hoe ze tot emailleren gekomen is.



Les Papoteuses 2018 Open vlam emaille op koper op ijzeren casco 100x80x50 cm.

Hoe het begon

Bethje kende het emailleren nog van vroeger, ook toen vond ze het al heel mooi. Via Museum Ravenstein leerde ze, vrijwilligster van het eerste uur, Marij Vermeulen kennen. Bij Marij volgde ze in het museum een emailleerworkshop. Direct daarna is ze met een klein oventje thuis aan het experimenteren geslagen.



Bethje Muiket 2020 aan het werk met de open vlam.

Al heel snel kwam er een grotere oven en begon ze te werken in 3D. Toen in die oven haar steeds grotere objecten ook niet meer pasten, schafte ze zich twee gasbranders aan en plaatste die in haar achtertuin. Zoals op de foto te zien is het een open vlam installatie avant la lettre. Met een drukregelaar kan Bethje de kracht van de vlam regelen. Ook kleine werken worden nu vaak met de open vlam gemaakt omdat het effecten kan geven die in een oven niet makkelijk zijn te bereiken.

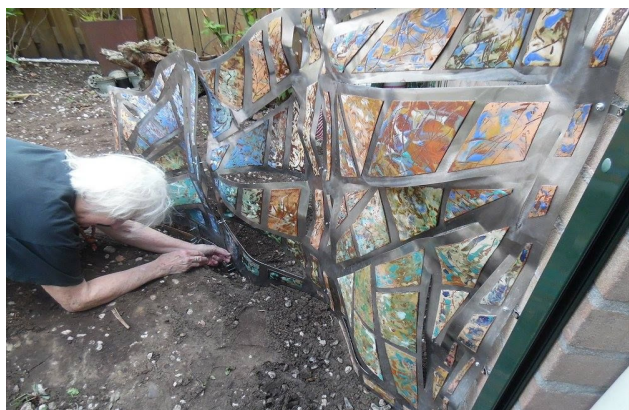
Haar emaillepoeders haalt ze bij Ton Hermes van Watermanshop. Ook bij hem kan ze altijd met vragen terecht en is er net als met Marij een goede vriendschap ontstaan.



Waterslag 2019 open vlam emaille op koper op ijzeren casco
Fragment 100x45 cm uit totaal van 290x200 cm



Omhelzing 2016
Open Vlam emaille op koper 25x50x35 cm



Montage van de waterslag op ingegraven fundament.



Kronkels 2016 open vlam op koper 40x25x15 cm



Branding 2019 open vlam emaille op koper 80x245 cm

Bethjes werk nader bekeken

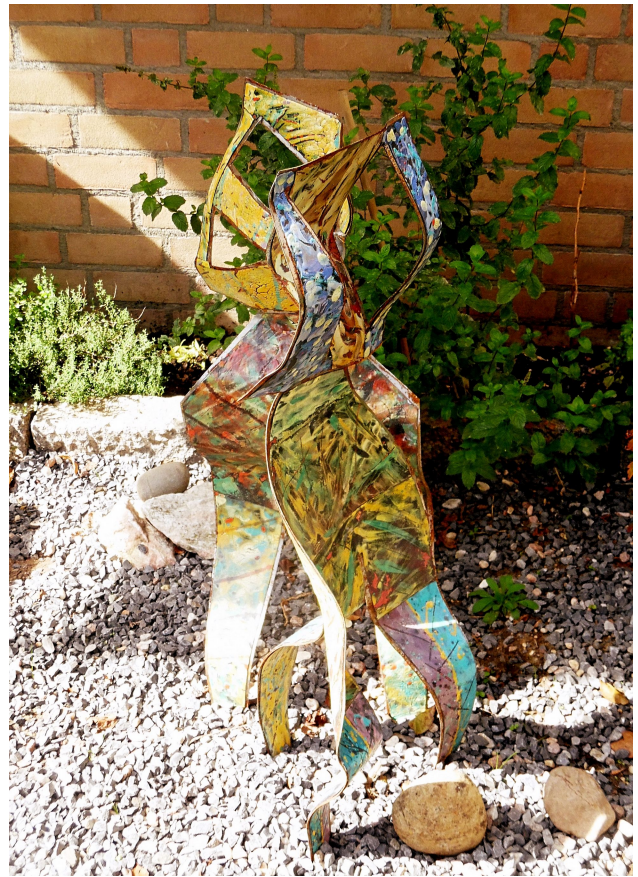
Ze leidt me rond in haar atelier, een werkplaats met veel gereedschap en machines. Hieruit leid ik af dat haar werk veel meer behelst dan alleen het maken van het emailles. Ze koopt grote platen koper die gezaagd en geknipt worden. Daarnaast werkt ze met grote ijzerplaten.



Babylon 2016 Open vlam 25x30 cm



Zesprong 2016
Open vlam emaille op koper op ijzer. 60x90x50 cm



Dansers 2017 Open Vlam emaille op koper op ijzeren casco. 35x90x45 cm

Jullie begrijpen dat Bethje met haar 85 jaar niet meer de kracht heeft om die alleen te bewerken. Hier komt Marc haar te hulp. Hij komt, als ze haar werk heeft uitgedacht of uit het niets al met emaileren begonnen is, een paar dagen over uit Amsterdam. Voor haar doet hij dan het zaag en buigwerk en helpt haar aan de grote vlam buiten. In de huiskamer aan de tafel heeft Bethje mij twee smalle stroken koper laten zien hoe ze met natte emaille als het ware schildert. Ze gebruikt de nat in nat methode om kleuren in elkaar te laten vloeien. Nieuw voor mij is dat ze daarbij Pehatine als plakmiddel gebruikt. Dit zodat de grote vlam niet de gelegenheid krijgt, om als het droog is, het emaille er af te blazen.



Waterplant 2017
Open vlam emaille op koper. 20X20x30 cm



Saurus 2017 Open vlam emaille op koper 25x40x15 cm

Ze neemt me meer naar de tuin waar de gasbranders al klaarstaan op het rooster. Voordat de demonstratie begon was ik al langs de velen objecten in de tuin geleid die Bethje gemaakt heeft. In het vijvertje staat een grote opengewerkte bloem en daaromheen de werken waar het ijzer in verwerkt is.



Prinses 2016 Open vlam emaille op koper 30x50x10 cm

Pas toen begreep ik haar specialiteit in deze. Bethje bedenkt de vorm en Marc snijdt, slijpt en buigt het ijzer voor haar. Dan maakt Bethje stroken of vlakken met emaille en gaat de grote vlam er op. Na het branden wordt het kort ter afkoeling in water gedompeld. Het emaille blijft dan nog even buigbaar. Dan wordt het in de vorm van het ijzeren object gebogen en vastgezet met klemmen. Als het de vorm heeft aangenomen wordt het op het ijzer gelijmd met pattex powerfix polymer transparant. Dit is een lijm die niet helemaal hard wordt waardoor het geheel temperatuurwisselingen kan doorstaan. Eenmaal buiten gezet, doet het ijzer zijn werk en vormt de roest het mooie geheel zo als Bethje het heeft bedoeld. Ze eindigt haar verhaal aan mij met "mijn werk is belangrijk, niet ik". Ze heeft mijn bewondering gewekt, Chapeau Bethje!

Bethje Muiket's werk was in 2015 te zien in het Graafs Museum en in 2016 in Museum Ravenstein waar een aantal van jullie haar werk ook gezien heeft. Dat mooie museum van toen waaraan ze met heimwee terug denkt, net als wij.

Meer werk van Betje Muiket en haar werkwijze is te zien op haar facebook pagina.

Tekst en interview: Elly Stembert
Fotografie: Marc Marc Amsterdam



Monnik 2015 Emaille op koper – kleine oven in twee delen.